

Универзитет у Београду
Машински факултет

ПРАВИЛНИК О НАСТАВИ
НА ОСНОВНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА
Пречишћен текст

На основу члана 63. Статута Машинског факултета Универзитета у Београду, Наставно-научно веће је на својој седници одржаној дана 30.03.2017. године донело је

ПРАВИЛНИК О НАСТАВИ
НА ОСНОВНИМ АКАДЕМСКИМ СТУДИЈАМА
Машинског факултета у Београду

- Пречишћен текст

Пречишћен текст Правилника о настави на Основним академским студијама Машинског факултета садржи:

Основни Правилник бр. 1120/10 од 29.10.2007. године
Измене и допуне – бр. 303/9 од 09.02.2017. године

Основни чланови правилника

1.1. Уводни чланови

Члан 1.1.1.

Правилник о настави на основним академским студијама је један од општих аката Факултета. Доноси га Наставно-научно веће факултета.

Правилник о настави на основним академским студијама се доставља свим наставницима и сарадницима, Служби за опште, правне и кадровске послове, Служби за рачуноводство и финансије, Катедрама, Архиви, шефу Службе за студентске послове, као и Студентском парламенту Машинског факултета.

Наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти Машинског факултета, дужни су да се придржавају овог *Правилника*.

Члан 1.1.2.

У оквиру своје матичне - образовне делатности, Факултет обавља и Основне академске студије.

Садржај и структура студијског програма, начин и поступак његовог доношења, као и друга питања од значаја за студијски програм, уређени су *Правилником о доношењу студијског програма Универзитета у Београду*.

Члан 1.1.3.

Водич кроз основне и дипломске студије на Машинском факултету је основни информациони документ о свим наставним делатностима на факултету.

Важна обавештења о настави се објављују, како у писаној форми, тако и на интернет-сајту факултета www.mas.bg.ac.rs. Овај посао обављају шефови и секретари катедри и продекан за наставу, а у сарадњи са оператером интернет-сајта факултета.

1.2. О раду у настави и о ваннаставним активностима

Члан 1.2.1.

У циљу успешног спровођења наставног плана и програма, наставници и сарадници који су у радном односу на Машинском факултету у Београду, у оквиру четрдесеточасовне радне седмице имају следеће радне обавезе:

- да редовно држе часове наставе, а у складу са утврђеним распоредом часова;
- да сваког радног дана у периоду од 8 до 16 часова проводе минимум 4 сата на Факултету, радећи на усавршавању и иновирању наставе, сопственом усавршавању и усавршавању својих сарадника;

- да време пријема студената истакну на огласним таблама испред кабинета - лабораторија у виду обавештења и да се тих термина стриктно придржавају;
- да поштују време утврђено за почетак и завршетак предавања или вежбања при чему су дужни да одрже час у трајању од 45 минута;
- да у време одмора између часова, начелно, не држе наставу;
- да воде евиденцију о присуству часовима (на основу те евиденције, наставник потписом у индексу оверава похађање наставе);
- да матична Катедра даје сагласност и одобрење за замену наставника и сарадника уколико је одсуство из наставе (предавања и вежбе) краће од 7 дана, а за одсуство дуже од 7 дана одобрење за замену наставника или сарадника на предавањима и вежбама, могу одобрити декан и продекан за наставу, уз предлог матичне катедре;
- у случају изненадне спречености да одрже наставу (због болести, неке незгоде, или неког другог оправданог разлога), наставник или сарадник су дужни да најмање један сат пре планираног почетка часа лично обавесте секретара матичне катедре, који је затим дужан да лично обавести студенте и продекана за наставу о насталој ситуацији.
- за неизвршавање обавеза запослени у настави одговорни су шефу Катедре, продекану за наставу и декану.

Члан 1.2.2.

У оквиру ваннаставних активности на Факултету, наставници и сарадници су дужни да:

- редовно присуствују седницама стручних органа и органа управљања чији су чланови (Наставно- научно веће са Изборним већем, Истраживачко-стручно веће, Савет Факултета, веће катедре, колегијум или комисија);
- у случају да су због болести или другог оправданог разлога, у немогућности да присуствују заказаној седници-састанку, дужни су да лично или посредством другог лица, најмање један сат пре планираног почетка седнице обавесте председавајућег или секретара;

Члан 1.2.3.

Наставном и ненаставном особљу није дозвољено да у просторијама Факултета, у своје име и за свој рачун, као и у име и за рачун другог правног или физичког лица, обављају ваннаставне активности из делатности Факултета на територији Републике Србије, а без знања и одобрења управе Факултета.

2. Наставни план и програм

Члан 2.1.

Студије се остварују на основу наставног плана и програма.

Матичност Факултета за извођење наставног плана и програма утврђена је Статутом факултета.

Одлуку о организовању студија и курсева, доноси Наставно-научно веће Факултета на основу документованог предлога матичне Катедре.

Члан 2.2.

Наставним планом утврђују се: трајање студија, наставни предмети и њихов распоред по годинама студија и семестрима, као и број часова предавања и вежби.

Наставним програмом предмета утврђују се: циљ, садржај и статус (обавезни-изборни) предмета, методе извођења наставе, фонд часова, број ЕСПБ бодова, основна и допунска литература, предиспитне и испитне обавезе студената (графички радови, задаци, пројекти, лабораторијске вежбе, колоквијуми, усмени и писмени испит, и сл.).

Члан 2.3.

Факултет може да мења и допуњава наставни план и програм по поступку за доношење новог наставног плана и програма који је прописан овим Правилником.

3. Поступак за доношење новог наставног плана и програма

Члан 3.1.

Променама и допунама, или усклађивањем, постојећи наставни план и програм постаје нови наставни план и програм.

Одлуку о доношењу новог наставног плана и програма, доноси Наставно-научно веће Факултета.

Члан 3.2.

Промене и допуне наставног плана студија и наставних програма предмета, тумаче се као њихова значајна измена и обављају се уз сагласност Универзитета.

Члан 3.3.

Усклађивања наставног плана и усклађивања наставних програма појединих предмета, са организацијом рада на факултету и достигнућима науке, не сматрају се њиховим значајним изменама, а Наставно-научно веће их обавља без сагласности Универзитета.

Члан 3.4.

Поступак за промену и допуну, као и поступак за усклађивање наставног плана и програма, могу да покрену на основу прецизно документованог предлога: матична катедра, група катедри, група наставника, Научно-наставно веће и декан.

Члан 3.5.

Прецизно документовани предлог из претходног члана треба да буде:

- сагласан са интересима факултета,
- усклађен са плановима развоја привреде, и
- ослоњен на реалну процену могућности државе.

Члан 3.6.

Предлог за покретање поступка за доношење новог наставног плана и програма се подноси:

- продекану за наставу (разматра питања плана и програма, и даје мишљење),
- секретару факултета (разматра питања законитости и матичности, и даје мишљење), и
- декану (одлучује да ли се предлог износи пред Наставно-научно веће, или не).

Члан 3.7.

Ако се усвојеним променама и допунама, или усклађивањем, постојећи наставни план и програм измени у нови наставни план и програм, тај нови план и програм ступа на снагу у наредној школској години.

Нови наставни план и програм за посебне облике студија ступа на снагу са датумом који Наставно-научно веће одреди.

4. О студијама

4.1. Опште одредбе о настави

Члан 4.1.1.

Циљ Основних академских студија на Машинском факултету је школовање стручњака високог образовања у области машинства са стручним називом инжењер машинства.

Члан 4.1.2.

Основне академске студије на Машинском факултету трају 3 школске године (шест семестара), вреднују се са 180 ЕСПБ бодова, чијим завршетком се стиче диплома са стручним називом инжењер машинства (скраћено инж.маш.).

Члан 4.1.3.

Школска година почиње 1. октобра, а завршава се 30. септембра наредне године.

У школској години настава се одвија у току два семестра (зимског и летњег).

Семестар траје 15 радних недеља.

Студент који успешно обави све своје семестралне обавезе утврђене наставним планом и програмом, стиче 30 ЕСПБ бодова, односно, 60 ЕСПБ бодова за једну школску годину.

О броју смена и броју студената у сменама, одлуку доноси Наставно-научно веће придржавајући се одговарајућих Стандарда.

Члан 4.1.4.

Продекан за наставу предлаже Календар наставе који Наставно-научно веће утврђује пре почетка школске године, а Комисија за распоред часова, коју такође на предлог продекана за наставу утврђује Веће, прави распоред часова.

Сви распореди (наставе, праксе, испита, консултација) благовремено су доступни студентима (на одговарајућим огласним таблама и сајту факултета) и доследно се спроводе. На почетку семестра наставници за сваки предмет обавештавају студенте о следећем :

- основни подаци о предмету (са ЕСПБ бодовима и уловима),
- циљеви и садржаји предмета,
- план и распоред извођења наставе,
- термин за пријем студената,
- начин оцењивања на предмету,
- литература (обавезна и допунска).

Реализација наставних планова и програма се систематски прати, а наставници који се не придржавају плана рада на свом предмету, биће на то упозорени, а по потреби ће се предузимати и даље мере.

- правила о *Стручној пракси*

Члан 4.1.5.

Студент је дужан да обави једну стручну праксу на Основним академским студијама (*Стручна пракса Б*).

Стручна пракса Б траје 45 часова и представља самосталан рад студента. Оцена предмета *Машинско инжењерство у пракси* и оцена *Стручне праксе Б*, своде се на једну оцену која одговара оценама осталих предмета, тако што се осредњавање оцене врши пондерисањем ЕСПБ бодова.

Стручна пракса Б се обавља ван часова активне наставе. Ако се од укупно предвиђених 45 часова, око 5 часова потроши на провере знања и вештина стечених на пракси, преостаје још 40 школских часова (око 30 радних сати) на радно време на пракси, што је приближно 7 радних дана.

Студент се опредељује за стручну праксу у организацији појединих Катедри, или за стручну праксу у организацији Факултета (општија врста праксе).

Стручну праксу Б поједине Катедре организују и обављају на начин за који сматрају да је најприкладнији за студента и истовремено катедрима технички остварив. На пример: обилазак једне или више лабораторија, рад у лабораторији, обилазак и рад у појединим предузећима или фабрикама, посете (екскурзије) појединим објектима, итд.

Време за извођење праксе је такође прилагодљиво могућностима катедре: или одређеним даном, или сваког радног дана у часовима када студенти немају наставу, или обједињено у блоку на крају семестра, или током семестра ако се укаже неки период када нема наставе, и др.

Свака Катедра која нуди и организује *Стручну праксу Б*, одређује наставника (и сарадника) који ће водити и контролисати реализацију праксе.

Стручна пракса Б коју нуди и организује Факултет, обавља се у лабораторијама на Факултету

и/или у некој од фабрика које сарађују са појединим лабораторијама.

Факултет одређује наставника (и сарадника) задуженог за вођење и реализацију *Стручне праксе Б* коју сам нуди и организује.

Наставник и сарадник који воде и контролишу реализацију *Стручне праксе Б*, воде одговарајућу евиденцију и достављају свој прописани извештај Служби за студентске послове.

Члан 4.1.6.

Катедре обављају семестралну наставу држећи се прецизно постојећих наставних планова и програма и званичног распореда часова.

Секретари катедре достављају продекану за наставу план семестралне наставе, урађен прецизно на основу постојећих наставних планова предмета, званичног распореда часова и договора свих чланова катедре на састанку са шефом катедре.

Одговорност за правилно и доследно спровођење наставе припада:

1. предметном наставнику,
2. сараднику и
3. шефу катедре.

У случају да се уоче неправилности и недоследности у спровођењу наставе, сваки члан катедре је дужан да о томе обавести шефа одговарајуће катедре, који после провере обавештава продекана за наставу.

Наставници и сарадници Машинског факултета су дужни да воде личну евиденцију наставних активности по програму одређеног предмета (на пример, "предавање број ... , лекција са насловом ...") и да на основу ње, на крају сваког семестра поднесу извештај о обављеној семестралној настави.

Појединачни извештај пишу сви наставници и сарадници лично на обрасцу *Извештај о обављеној настави*, потписују га лично, а затим га у оквиру укупног обрасца *Извештаја катедре о обављеној настави*, који контролише и потписује шеф катедре, достављају посредством секретара катедре продекану за наставу, који по обављеној контроли ове извештаје, са својим писаним извештајем, прослеђује *Центар за квалитет наставе и акредитацију*.

Продекан за наставу прати ефикасност наставног процеса и усаглашава га са објективним могућностима студената и предлаже декану одговарајуће мере.

Члан 4.1.7.

Продекан за наставу координира наставни процес у оквиру Факултета и стара се о правилном и доследном спровођењу наставних планова и програма.

Члан 4.1.8.

У случају да се неправилно и недоследно одвија настава на неком од предмета, декан покреће одговарајуће поступке.

Члан 4.1.9.

Предметни наставници и сарадници су обавезни да најмање једном седмично у својим кабинетима обављају консултације са студентима у вези предмета.

Предметни наставници и сарадници су дужни да на вратима својих кабинета објаве термине за пријем студената.

Шеф катедре води рачуна о томе да ли се сви наставници и сарадници катедре савесно придржавају ове обавезе.

Изузимајући оправдане околности, у случају да се неки члан катедре не обазире на ову обавезу, продекан за наставу покреће питање прекршаја радне дисциплине шефа катедре и тог

члана катедре.

Члан 4.1.10.

Комисија за распоред часова прави прецизан распоред наставе у сарадњи са секретарима катедри. За свој рад Комисија је директно одговорна продекану за наставу.

Комисија за распоред часова је за свој рад награђена по *Правилнику о стицању и расподели зарада*.

Распоред часова се прави по годинама студија и групама, са назначеним местом и временом одржавања наставе. На захтев шефа катедре да се направи промена у распореду часова у току семестра који траје, сагласност даје председник комисије за распоред часова и продекан за наставу.

Ако стицајем околности дође до непредвиђене промене у распореду часова, наставници и сарадници су дужни да о томе писмено обавесте шефа катедре и продекана за наставу.

Члан 4.1.11.

Катедра доноси прецизну одлуку о уједначеним критеријумима свих својих наставника и сарадника по којима се, потписима у индексу студента, врши овера његових обављених радних задатака.

Испуњеност свих обавеза за један предмет, завршно оверава предметни наставник за ту школску годину, уносећи их у електронску базу података.

За оверу семестра студенту је потребно да испуни све обавезе предвиђене наставним планом и програмом за тај семестар.

Студент који у току зимског семестра не испуни све обавезе предвиђене наставним планом и програмом за тај семестар, на лични захтев, може да похађа наставу у летњем семестру, као и да надокнади предиспитне обавезе, уз надокнаду одговарајућих трошкова.

Члан 4.1.12.

Висину школарине и свих осталих трошкова који су одређени Ценовником студија и услуга при студирању на Машинском факултету, утврђује Савет факултета. Предлог ценовника даје колегијум декана.

Ценовником студија и услуга при студирању на Машинском факултету одређени су новчани износи и шифре плаћања, а њихов садржај чине следеће ставке:

- школарина
- школарина поновљене године одређена ценом и бројем недостајућих ЕСПБ бодова
- накнадни упис године
- накнадна овера семестра
- молба за прелаз са другог факултета
- издавање нестандартних уверења
- издавање докумената на реверс
- уверење о положеним испитима (са наставним планом и програмима)
- уверење о положеним испитима
- испис са факултета
- дупликат индекса
- издавање уверења о дипломирању
- издавање дипломе и додатка дипломи
- издавање дупликата уверења о дипломирању
- издавање дупликата дипломе и додатка дипломи
- трошкови за кашњење при пријављивању испита
- трошкови за усаглашавање са новим наставним планом и програмом студија
- укупни трошкови за издавање дипломе и додатка дипломе.

4.2 Упис у прву годину Основних академских студија

Члан 4.2.1.

У прву годину Основних академских студија упис студената се обавља у складу са *Правилником о упису студената на студије првог степена Универзитета у Београду*.

Наставно-научно веће факултета ближе уређује начин бодовања и мерила за утврђивање редоследа за упис кандидата Одлуком о упису студената, у оквиру заједничког конкурса који расписује Сенат Универзитета у Београду.

Члан 4.2.2.

Продекан за наставу је дужан да: организује издавање *Информатора о условима пријема студената у прву годину ОАС*, предложи декану састав Комисије за пријемни испит за упис студената на Факултет, да као члан Комисије координира рад свих служби факултета са циљем да се упис успешно обави, припрема извештаје о току уписа и док упис траје, једини комуницира са медијима на тему уписа.

Председник Комисије за пријемни испит за упис студената на Факултет је дужан да у потпуности спроводи протокол уписа у уписним роковима предвиђеним Законом, да са продеканом за наставу одреди садржај пријемног испита из математике и да сноси сву одговорност у овом послу.

Шеф Службе за студентске послове координира рад Комисије за упис са радом Службе за студентске послове и сноси сву одговорност по том питању.

Декан организује прво предавање за нову генерацију студената и свечану доделу индекса заједно са председником Комисије за пријемни испит за упис студената на Факултет. Овим традиционалним предавањем сваке јесени, почиње нова школска година на Машинском факултету. На овом предавању говоре декан, продекан за наставу и председник Комисије за пријемни испит за упис студената на Факултет. Нова генерација студената се тада упознаје са садржајима живота и рада на факултету.

Рад у Комисији за упис је награђен по *Правилнику о стицању и расподели зарада*.

Члан 4.2.3.

Посебан услов за упис у прву годину студија, које се изводе на страном језику јесте знање језика на коме се изводи настава.

Проверу знања језика из става 1. овог члана обавља посебна комисија коју именује Наставно-научно веће факултета.

Студент уписан на студије из става 1 овог члана у току студија не може прелазити на наставни план и програм студија које се изводе на српском језику.

Члан 4.2.4.

По други пут у прву годину студија, може да се упише само студент који је претходно био уписан на прву годину студија Машинског факултета у Београду.

4.3 Правила Основних академских студија

- права и обавезе студената

Члан 4.3.1.

Студент Машинског факултета у Београду има права и обавезе утврђене Чланом 86. Закона о високом образовању.

- упис наредне године студија

Члан 4.3.2.

Студент може уписати наредну годину студија ако испуњава услове утврђене Чланом 87. Закона о високом образовању.
статус студента

Члан 4.3.3

Статус студента Машинског факултета одређује се на основу Члана 88. Закона о високом образовању.

- прелаз са истородних факултета

Члан 4.3.4.

Студент другог Машинског факултета или другог факултета у области техничко-технолошких наука, у земљи или иностранству, може да поднесе захтев за прелазак на овај Факултет само на почетку школске године и под условом да је стекао одговарајући број ЕСПБ бодова, који није мањи од 37.

Уз захтев, студент подноси уверење о положеним испитима и потврду о стеченом броју ЕСПБ бодова.

Декан факултета, на основу прибављених мишљења катедри и Комисије за основне академске студије о уклађености програма предмета које је студент положио са програмом овог факултета, доноси одлуку о упису таквог студента у одговарајућу годину студија. Одлука декана је коначна.

Члан 4.3.5.

Признавање испита положених на другом Машинском факултету или на другом факултету у области техничко-технолошких наука у земљи или иностранству, врши се на основу упоређивања уверења о положеним испитима са наставним плановима и програмима факултета и одговарајућег броја ЕСПБ бодова.

Испит може да буде признат у целости или уз одговарајућу допуну. Обим и врсту допуне, као и начин полагања одређује надлежна Катедра и доставља своје мишљење декану.

Уколико се испит признаје као испит уз обавезно полагање допунског дела испита, он се рачуна као положени испит при оцени услова за упис на овај Факултет, а касније, при прелазу у наредну годину студија на овом факултету, тај испит се рачуна као неположен, све док се не положи предвиђена допуна и тиме стекне прописани број ЕСПБ бодова.

Члан 4.3.6.

Студент који је сам плаћао школарину на факултету са кога прелази може да стекне право да студије настави у оквиру буџетске квоте под истим условима под којима то право остварују студенти Машинског факултета у Београду.

- мировање права и обавеза студената

Члан 4.3.7.

Студенту, на његов захтев, мирују права и обавезе у случајевима наведеним у Члану 92. Закона о високом образовању, као и у другим случајевима, када оправданост захтева оцењује Комисија за основне академске студије.

Мировање права и обавеза из 1. става овог члана, студент остварује на лични захтев који благовремено, заједно са потребном документацијом, подноси Служби за студентске послове.

Члан 4.3.8.

У случају да студент сматра да му је повређено неко право, може да уложи жалбу Декану Машинског факултета. Одлука декана је коначна.

- престанак статуса студента

Члан 4.3.9.

Статус студента престаје у случајевима утврђеним Чланом 94. Закона о високом образовању.

Студенту се на лични захтев може продужити рок завршетка студија у случајевима када оправданост захтева оцењује Комисија за основне академске студије.

Члан 4.3.10.

Студент који не упише ни једну годину студија, или се испише са Факултета, може да настави студије после прекида за који је имао оправдане разлоге, што оцењује Комисија за основне академске студије.

За време прекида студија, студент нема право полагања испита или извршавања било каквих наставних обавеза.

Студент из претходног става може да настави студије само уз:

1. обавезу плаћања школарине, о чему одлучује Комисија за основне академске студије, и
2. усаглашавање са важећим наставним плановима и програмима.

4.4 Испити

Члан 4.4.1.

Испитни рокови су утврђени Статутом Факултета и Календаром наставе.

Члан 4.4.2.

Завршни предмет (B.Sc. рад) је последњи испит на студијском програму Основних академских студија.

Завршни предмет (B.Sc. рад) је изборни предмет који студент бира од обавезних или изборних предмета које је током студија положио, или тренутно похађа.

Настава на овом предмету се изводи кроз упутства за израду пројекта или семинарског рада, а полагање испита се обавља искључиво кроз одбрану завршно штампаног рада (пројекта или семинарског рада).

Завршни предмет (B.Sc. рад) мора бити предмет из области машинског инжењерства.

За овај предмет важе исти услови о броју студената као и за друге предмете у шестом семестру.

Полагање *Завршног предмета (B.Sc. рада)* не може да се обави док се не положи сви остали испити.

4.5. Завршетак Основних академских студија

Члан 4.5.1.

Завршетком Основних академских студија на Машинском факултету стиче се диплома са стручним називом инжењер машинства (инж.маш.)

Комисију за доделу диплома чине продекан за наставу (председник Комисије), секретар Факултета и шеф Службе за студентске послове.

Комисија за доделу диплома је дужна да организује обраду података за диплому и додаток дипломи, проверу њихове тачности, израду и доделу дипломе и додатка дипломе.

Додела диплома се обавља периодично и јавно

4.6 Студентско вредновање педагошког рада наставника

Члан 4.6.1.

Студенти вреднују педагошки рад сваког наставника и сарадника за сваки предмет посебно.

Поступак студентског вредновања педагошког рада наставника и сарадника на Машинском факултету обавља се по Правилнику о студентскоом вредновању педагошког рада наставника

5. Дисциплинска одговорност студената

Члан 5.1.

Дисциплинска одговорност студената, мере и поступак за утврђивање одговорности, утврђени су Правилником о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Београду, који се (у складу са Законом о високом образовању) примењује у целости.

6. Прелазне и завршне одредбе

Члан 6.1.

Све одредбе овог Правилника сагласне су са Законом о високом образовању и примењују се за наставни план и програм Основних академских студија.

За генерације студената уписане на студије по наставним плановима и програмима донетим пре ступања на снагу Закона о високом образовању примењиваће се одредбе Правилника о наставној делатности (743/1 од 19. 05. 2003.) и примењиваће се до даљњег (чека се званични став Државе).

Члан 6.2.

Овај правилник ступа на снагу од дана усвајања на седници Наставно-научног већа факултета

Председник Наставно-научног већа

проф. др Радивоје Митровић